

Gyimesi László főtitkár a szakszervezet céljairól, eredményeiről, gondjairól

– *Általánosságban hogyan ítéli meg a zenei területen működő érdekvédelem helyzetét, befolyását?*

– Attól függ, hogy milyen szempontok szerint vizsgáljuk. Ha a gazdaságilag fejlett országokban, több évtizede működő, nagy hagyományokkal rendelkező szakszervezetekkel hasonlítjuk össze, akkor nyilvánvaló, hogy a magyar szervezet gyengébb. Ha a nálunk elmaradottabb államok érdekvédelméhez viszonyítjuk, akkor nagyon erős. De ha a Magyarországon működő, többi szakszervezetekhez hasonlítjuk, a Zeneművészek és Táncművészek szervezete akkor is a jól dolgozók közé tartozik. Ráadásul olyan munkafajban, ahol nem állnak rendelkezésre olyan érdekvédelemért szolgáló eszközök, mint amilyen például a vasutas szakszervezetnél. Persze, a tagok, a muzsikások nem feltétlenül látják így a munkánkat. Ők másképp mérik az eredményességet, mint mi, akik naponta ezért dolgozunk.

– *Miben mutatkozik meg, miben mérhető mégis az eredményeik?*

– Ma Magyarországon, ebben a változó társadalmi rendszerben az eredmények nem feltétlenül kézzelfoghatóak. Egy ilyen gazdasági, politikai és intézményrendszeri szempontból radikálisan átalakuló országban a fő célunk a veszteségek minimalizálása, csökkentése. Lehet, hogy furcsán hangzik, de ahol intézmények, munkahelyek százezrei szűnnek meg, mi legfőképp azt igyekszünk elérni, hogy ezek a változások lehető-

leg ne a mi tagságunkat sújtsák. S ahhoz képest, hogy ötven zenészt is elbocsáthatnak, nagy eredmény, ha csak tíz kerül az utcára, s az pedig még nagyobb, ha senki. Persze, egy kolléga szemszögéből ez nem így jelenik meg, ő csak a végeredményt érzékeli és adott esetben még a tíz elbocsátott muzsikust is soknak tartja. Mindenesetre, a magyarországi tendenciákkal ellentétben, egyetlen zenei intézmény, együttes sem szűnt meg, sehol sem történtek számottevő létszámcsökkenések. A zenészek nem váltak sem szórványosan, sem tömegesen munkanélkülivé. Ezt komoly eredményként könyveljük el, hiszen ha van foglalkoztatási hely, akkor már tudunk miről alkudozni, tárgyalni. Így kettős irányú harcot folytatunk. Igyekszünk védeni a rendszert, de a rendszeren belül is eredményeket felmutatni. Igazán tagjaink akkor méltányolják az erőfeszítéseinket, ha munkahelyük közvetlen veszélybe kerül, s nekünk ezt a fenyegetést sikerül megszüntetnünk. S ha olyan eredményesen dolgozunk, hogy a zenészek nem érzékelik a veszélyt, akkor fel sem tűnik nekik a munkánk.

– *Milyen eszközök állnak a rendelkezésükre? Hiszen míg a vasutasok meg tudják bénítani az ország közlekedését, addig ha sztrájk miatt elmarad egy hangverseny, legfeljebb az a néhány száz ember dühöng, akinek aznapra szólt a koncertbérlete.*

– Ez borzasztó érzékeny dolog. Nagy kérdés, hogy hogyan viszonyul a magyar közvélemény az ilyen megmozdulásokhoz. A tapasztalataink szerint elég vegyesek a reakciók. Egy ilyen országban, ahol az átalakulás kapcsán mindenki nehéz helyzetbe került, nem igazán szolidárisak a sztrájkolókkal. Megosztott a közvélemény és ez a szakszervezeteket is óvatosságra inti a végző eszköz, a munkabeszüntetés bevetésénél.

– *Sőt, megfigyelhető volt, hogy amikor a lapok rendszeresen írtak a Fesztiválzenekarnál vagy a Nemzeti Filharmonikusoknál kialakult válsághelyzetekről, egy idő után az olvasók megunták ezeket a cikkeket, s az volt a véleményük, hogy őket csak a jó koncertek érdeklik, nem a különféle csatározások.*

– Egy ilyen gazdasági helyzetben lévő országnál, mint Magyarország, a művészetek nem az alapellátás részei. A lakosság kis részét érdekli, mi történik a kulturális életben, s ezeknek is csak egy töredéke jár rendszeresen hangversenyekre. Mégis, a magyar közélet szereti a zenészeit, érzelmi-
leg kötődik hozzá, s felnéz arra, mert valami olyat tud, amit az átlagember nem. Ha

azonban a csodált művész harcos, magasabb fizetést követelő személlyé válik, akkor összezavarodik a kép, s mindez ambivalens érzelmeket kelt. Egy művészeti ág szakszervezte éppen ezért nem viselkedhet úgy, mint egy iparágé, mert más lesz a támogatottsága. Persze, mindez nem azt jelenti, hogy nem kell harcolnunk a céljainkért, csak más módszereket kell használnunk. Részt kell venni az elosztási csatározásokban, küzdeni, tárgyalni, vitatkozni kell. Magyarországon nem megfelelő érv, hogy a nekünk juttatott összeg kevés, hiszen ezt minden szakma képviselői el tudják mondani. Finomabb technikákkal kell dolgozni, s a szakszervezet vezetőségének azt is át kell látni, hosszabb távon minek milyen következményei lesznek. Ezekben a játszmarendszerekben a szakszervezetek egymás közötti viszonya, pozíciója is lényeges, hiszen különböző lobby-csoportok léteznek. Szerencsére a művészeti szakszervezeteknél nincs belső feszültség, a szervezetek jól, korrektül működő szövetségbe tömörülnek, s bármilyen külső ügyben is egységesen tudunk fellépni.

– *Januártól emelik a minimálbért, s a negyven ezer forintos összeg közelít a zenészfizetésekhez, hiszen vidéken a zenészek átlagos keresete 48–52 ezer forint között van. Mindez jelzi, mennyire lecsúszott, mennyire rossz életkörülmények közé került ez a réteg. A szakszervezet mit tud tenni, milyen bérharc jellegű célkitűzései vannak?*

– A zenészfizetések utóbbi tíz évben történt értékvesztése rendkívül nehéz helyzetet teremtett, bár szinte az összes értelmiségi bér ilyen radikális mértékben csökkent. A szakszervezet természetesen harcol a nagyobb anyagi megbecsülésért, csak sajnos, rengeteg nehézségünk akad, s szinte zenekaronként kell mással és másról tárgyalnunk. A kilencvenes évek előtt a magyar zenekarok egy kalapból kapták meg a pénzüket, mindez központi döntésen alapult, így nem alakultak ki számottevő különbségek. A fővárosi fizetések már akkor is nagyobbak voltak, de a vidéken dolgozó muzsikások bére is elfogadható volt. Magyarországon azonban az utóbbi tíz esztendőben a fenntartók köre nagyon széles lett. Akadnak minisztériumi, önkormányzati fenntartású együttesek, részvénytársaságok által támogatott illetve alapítványi fenntartásban lévő zenekarok. Így nagyon nehéz mindenkivel ugyanarról megállapodni. A szövetséggel együtt már eddig is több kísér-